

Ortosformulär i CPUP 2021

Fredrik Bergljung (Lund)

Michael Ceder (Jönköping)

Pekka Öhrling (Linköping)

Andreas Ingemarsson (Uppsala)

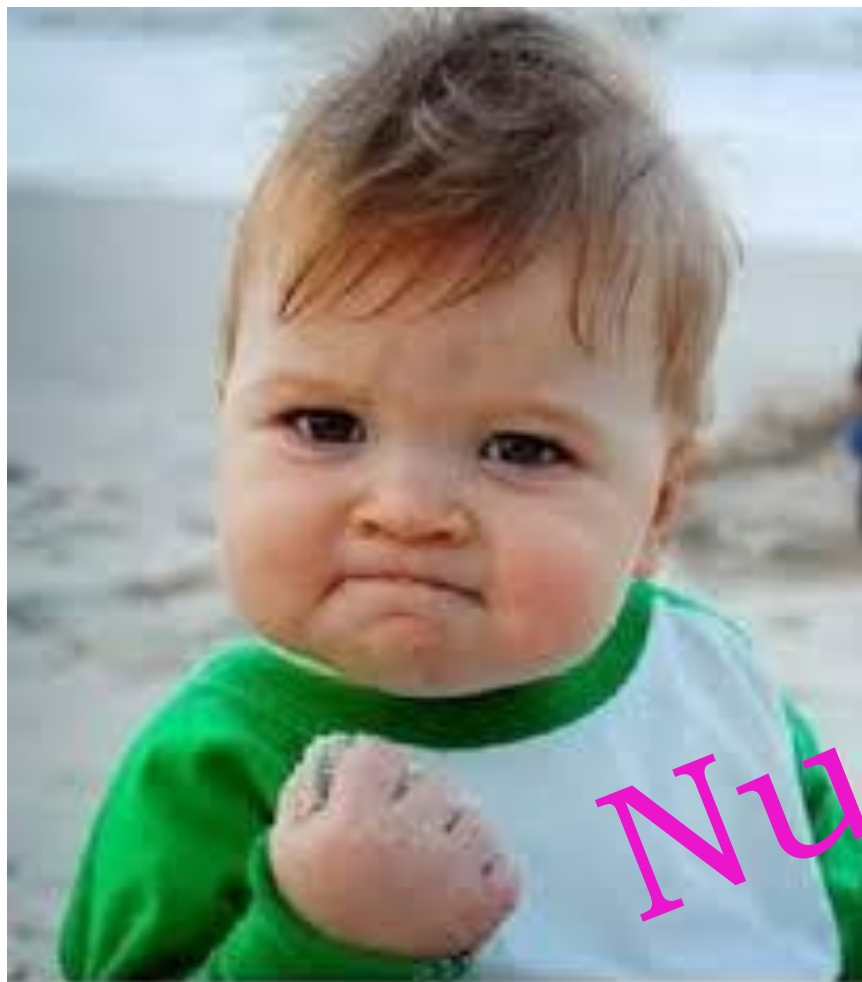
Tina Andersson (Stockholm)

Johanna Pettersson (Västerås)

Jenny Hedberg Graff (Sörmland)

Elisabet Rodby Bousquet (Västerås)

Ortosformulär i CPUP 2021

www.UShumor.com

Nu kör vi vidare!!!

<https://app.comporto.se>

Innehåll

- ▶ Formulären och manualen
- ▶ Inloggning och registrering
- ▶ Webformuläret
  - ▶ Exempel på registrering - hur gör man?
    - ▶ Spinal ortos - sits
    - ▶ Övre extremitet - WHFO
    - ▶ Nedre extremitet - AFO
- ▶ Specialanpassning eller inte?
- ▶ Lägesrapport inrapporterad data
- ▶ Några förtydliganden
- ▶ CPUP i journalen?
- ▶ Frågor
- ▶ Fortsättning

Ortosformulär och manual

- ▶ Ortosformuläret kompletterar information som finns i övriga formulär
- ▶ Fylls i av den leg. AT, FT eller OI som provar ut ortosen
  - ▶ FT har nyligen lagts till
- ▶ Baseras på internationella ISO-koder och klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa (ICF)
- ▶ Instruktionsvideo för registrering i 3C finns på hemsidan
- ▶ Manual för formuläret ligger på hemsidan:
Formulär barn/vuxen → Ortosformuläret
- ▶ Instruktioner om ansökan till behörighet ligger på hemsidan:
Formulär barn/vuxen → Ortosformuläret

Ortosformulär

► Övre extremitet

- Axelortos
- Armbåge-handledsortos
- Armbågsortos
- Handledsortos
- Handleds-fingerortos
- Handleds-tumortos
- Handortos
- Fingerortos
- Tumortos

► Nedre extremitet

- Ståskal
- Höftortos
- Knäortos
- Knä-ankel-fotortos
- Ankel-fotortos
- Supramalleolär ortos
- Fotortos

► Spinal ortos

- Cervikal ortos
- Thorakolumbosakral ortos
- Lumbosakral ortos
- Formgjuten sits
- Sittskal

Mål: Registrering - max 5 min

Kontaktpersoner/kontaktpersonträffar

- ▶ Kontaktpersonträffar 2 ggr/termin
- ▶ Möjlighet att få hjälp och ställa frågor kring formuläret
- ▶ Kontaktpersoner (OI och för vissa regioner även AT) för de olika regionerna finns på hemsidan:

Kontakt → Deltagande enheter → Ortosformulär

- ▶ **Nästa träff är 25/11, kl. 10:00-11:30**

Inloggning och registrering

- ▶ Blekinge
- ▶ Dalarna
- ▶ Halland
- ▶ Jönköping
- ▶ Skåne
- ▶ Stockholm
- ▶ Södermanland
- ▶ Uppsala
- ▶ Värmland
- ▶ Västerbotten
- ▶ Västernorrland
- ▶ Västmanland
- ▶ Västra Götaland
- ▶ Örebro
- ▶ Östergötland

Grattis!!!

Spinal ortos - sits

- ▶ Spinal ortos, sits
  - ▶ Dyskinetisk CP, GMFCS 5, använder formgjuten sits sedan många år.
  - ▶ Frågeställning/problem
    - ▶ I befintlig formgjuten sits lyfter patienten höger höft och positioneras med lårselar för att inte glida ur sitsen. Detta har orsakat svårt, infekterat skavsår i ljumsken.
  - ▶ Målsättning
    - ▶ Patienten ska sitta ner och kvar i sitsen och kunna slappna av i sittande. Såret ska läka.

Övre extremitet - WHFO

▶ Övre extremitet

- ▶ Pojke, 6 år, Bilateral spastisk CP, MACS nivå V
- ▶ BoNT i handledsflexorer bilateralt
- ▶ Ingen aktiv handfunktion, ingen aktiv handledsextension, ingen aktiv fingerextension
- ▶ Felställningen i handled är delvis korrigerbar
- ▶ -50 grader passiv handledsextension med raka fingrar hö sida, -30 grader handledsextension med raka fingrar vänster sida.
- ▶ Svårigheter med av- och påklädning, risk för framtida sublaxation, smärta.

Övre extremitet - WHFO

Behandlingsmål

- Påverka felställning
- Smärtlindring
- Personlig vård

Funktionskrav ortos

- Minska felställning
- Öka ledrörlighet

Typ av ortos

- Handedhandfingerortos (WHFO) bilateralt
- Specialanpassad individuellt formad
- Oledad - statisk

Nedre extremitet - AFO

▶ AFO

- ▶ Pojke, 7 år. Bilateral spastisk CP, GMFCS II
- ▶ Gångmönster
  - ▶ Genu recurvatum
- ▶ Klinisk status
  - ▶ ROM Ankel - DF 0/-5
  - ▶ ROM Knä 0
  - ▶ ROM höft +10
  - ▶ Tonus - Spasticitet vadmuskulatur: 3
  - ▶ Fotställning i belastning - Valgus

Nedre extremitet - AFO

Behandlingsmål

- Påverka kontraktur/felställning
- Gå
- Stå

Funktionskrav ortos

- Minska felställning (korrigeras delvis)
- Kontrollera effekt av hög muskelaktivitet (spasticitet, dyskinesi)

Typ av ortos

- Ankelfotortos (AFO)
- Oledad - statisk
- Specialanpassad - individuellt formad

Nedre extremitet - AFO

- ▶ Fotledsvinkel i AFO - Df: -5
- ▶ Fotställning i ortos: Neutral
- ▶ Bänkuppställning Ortos-Skokombination:
  - ▶ Vinkel underben - vertikal: 10
- ▶ Huvudsaklig korrektionsriktning i ortos: Sagittal och frontal

Specialanpassade produkter

- ▶ Specialanpassade produkter tillverkas av en behörig person specifikt för att användas av en viss patient. Det kan vara ortopediska produkter som:
  - ▶ Protoser
  - ▶ Specialskor
  - ▶ Hjälpmedel för rörelsenedsättning
  - ▶ Vissa typer av hörselhjälpmedel

- ▶ Referenser:
  - ▶ <https://www.lakemedelsverket.se/sv/medicinteknik/tillverka/specialanpassade-produkter>
  - ▶ <https://www.lakemedelsverket.se/4a4aee/globalassets/dokument/lagar-och-regler/vagledning/vagledning-for-tillverkare-av-specialanpassade-medicintekniska-produkter.pdf>

Är produkten specialanpassad?

- ▶ En **specialanpassad** medicinteknisk produkt är något som:
  - ▶ Tillverkats efter skriftlig anvisning
  - ▶ Behörig yrkesperson tar på sitt ansvar att ge speciella konstruktionsegenskaper
  - ▶ Är avsedd att användas endast för **en viss patient** för dennes individuella förhållanden och behov
- ▶ **Massproducerade** produkter som anpassas efter skriftlig anvisning som tillverkaren står för anses inte vara specialanpassade produkter.
  - ▶ Om däremot en **egen anpassning** görs, så räknas produkten som specialanpassad.

Krav på specialanpassad produkt och tillverkaren

- ▶ Tillverkaren av specialanpassade produkter står under samma krav som tillverkare av CE-märkta produkter. Ska inneha ett kvalitetsledningssystem och det ska finnas en person med ansvar för att regelverket efterlevs (MDR).
- ▶ Produkten ska märkas som ”specialanpassad produkt”
- ▶ Förklaring/produktblad ska upprättas och innehålla:
  - ▶ Tillverkarens namn och adress
  - ▶ Uppgifter som gör det möjligt att identifiera produkten
  - ▶ Information om att produkten är avsedd endast för en viss patient eller användare
  - ▶ Beskriva produktens speciella egenskaper såsom de anges i den skriftliga anvisningen
  - ▶ En förklaring om att produkten överensstämmer med de allmänna kraven på säkerhet och prestanda i MDR

Krav på specialanpassad produkt och tillverkaren

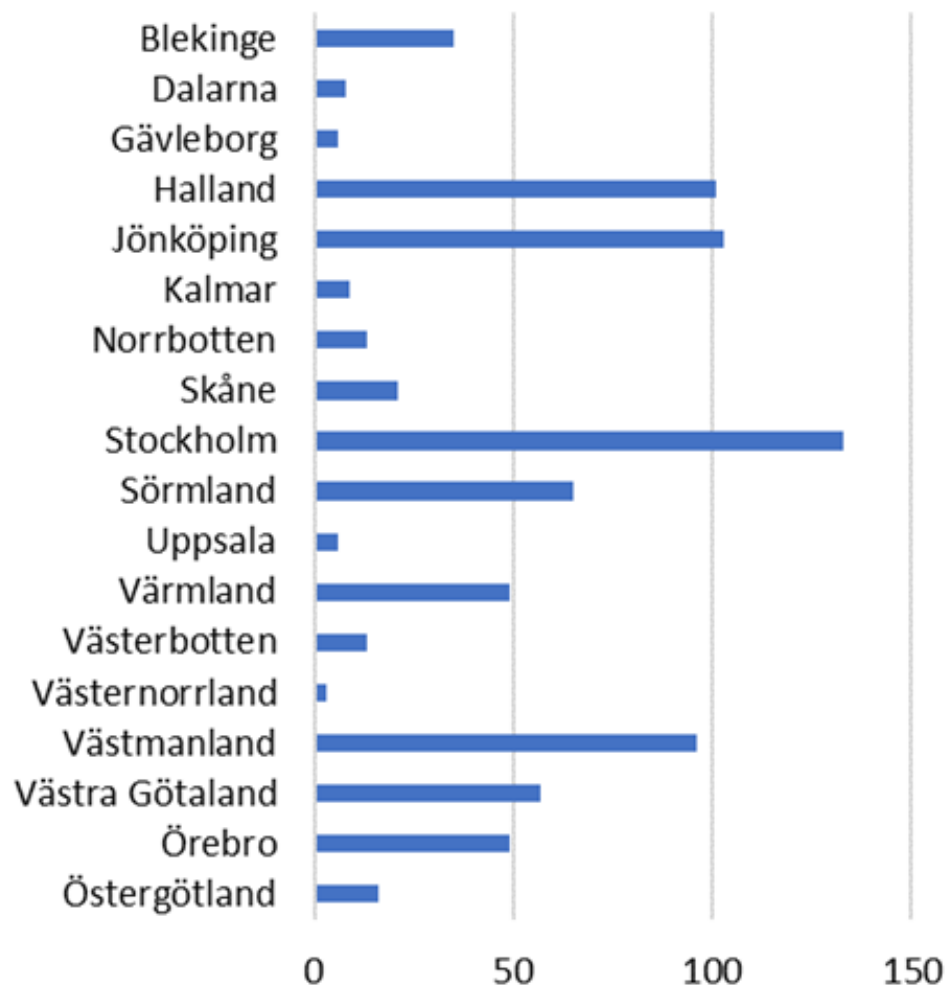
- ▶ Verksamhet med tillverkning och utsläppande av specialanpassade medicintekniska produkter på marknaden ska registreras till Läkemedelsverket.
- ▶ Endast en registrering kan ske per organisation (organisationsnummer).
  - ▶ Det betyder att olika verksamheter, enheter eller avdelningar som tillhör en region eller kommun och ligger under regionens/kommunens organisationsnummer ska anmälas centralt från region eller kommun.
  - ▶ Du som tillhör en enhet under en region eller kommun behöver samordna inom region/kommun så att registreringen blir rätt.
- ▶ Fristående verksamheter som är knutna via avtal till region eller kommun ska registreras var för sig.

Lägesrapport inrapporterad data

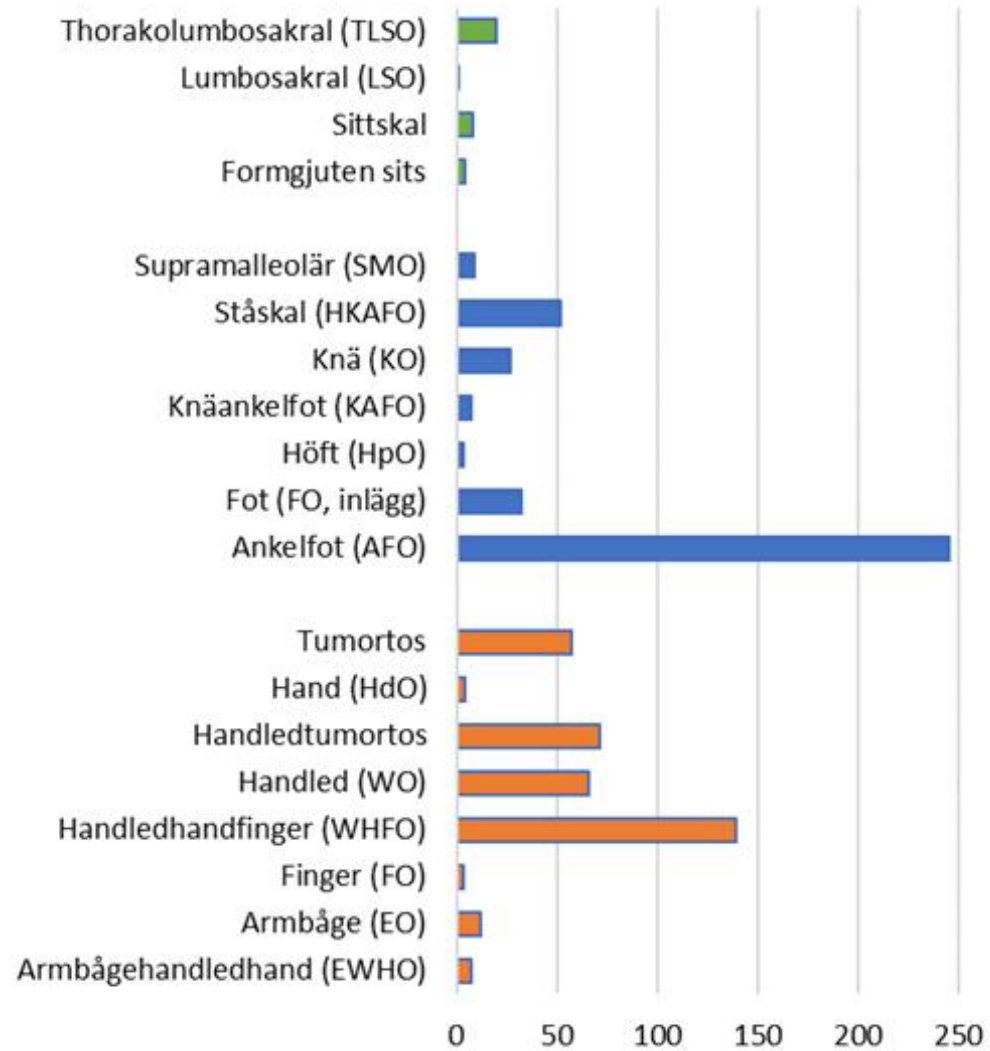
T.o.m. 16 augusti 2021

- ▶ 783 ortosformulär inrapporterade för 506 individer
- ▶ 451 (58%) ortopedingenjörer
- ▶ 299 (38%) arbetsterapeuter
- ▶ 365 (47%) ortoser för övre ex
- ▶ 377 (48%) ortoser för nedre ex
  - ▶ AFO 32%
- ▶ 35 (5%) spinala ortoser

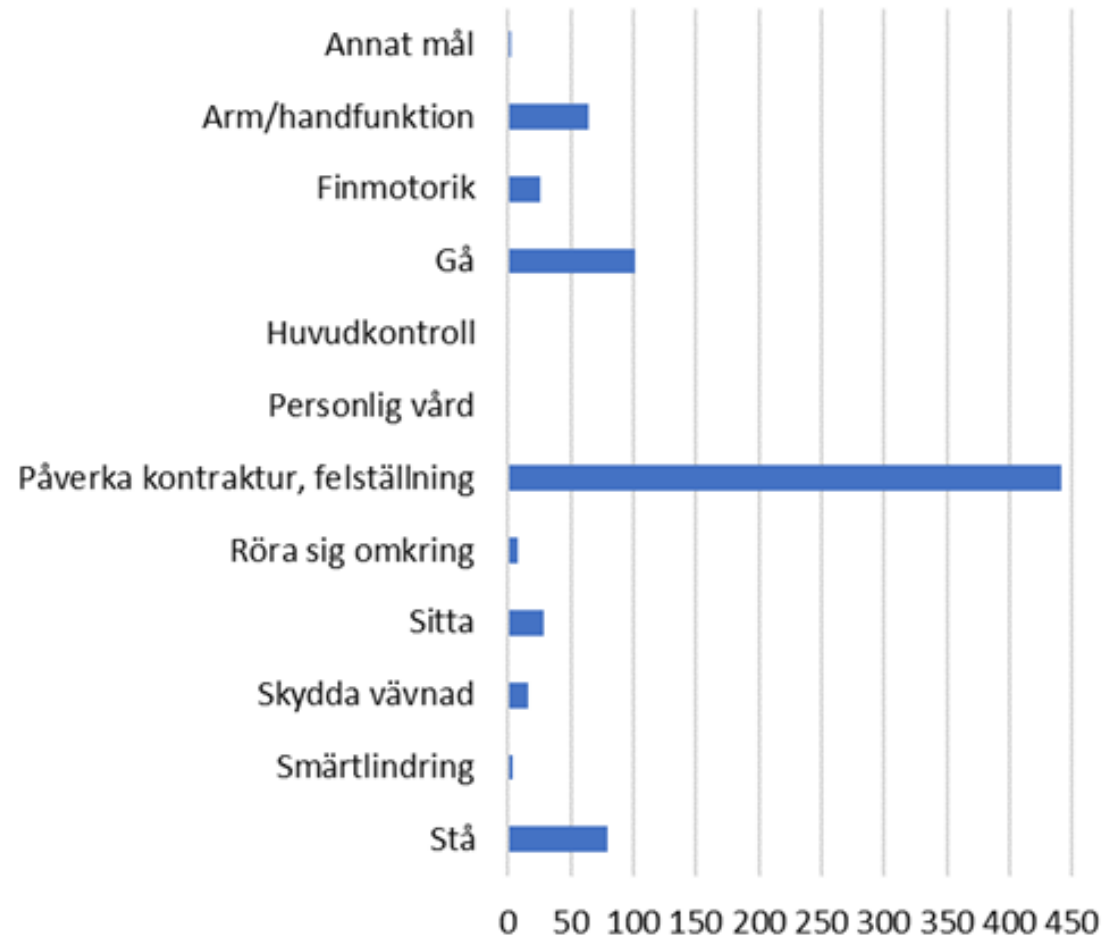
Antal ortoser per region

Ortostyper

Behandlingsmål

Funktionskrav ortos

Specialanpassad eller prefabricerad

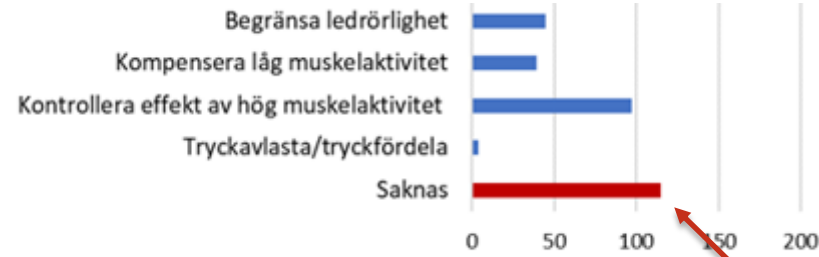
- ▶ 2/3 är specialanpassade ortoser
- ▶ 1/3 är prefabricerade ortoser
- ▶ Prefabricerade ortoser
  - ▶ Arbetsterapeuter 60%
  - ▶ Ortopedingenjörer 12%

Ortoser

- ▶ De flesta ortoser är oledade-statiska
  - ▶ Övre ex 61%
  - ▶ Nedre ex 54%
- ▶ Korrektionsriktning
  - ▶ Extension - övre extremitetsortoser
  - ▶ Kombination sagittal- och frontalplan - övriga ortoser

Funktionskrav ortos

- ▶ En ortos har alltid en eller flera funktioner
- ▶ Ställ dig frågan - Hur ska hjälpmedlet verka på kroppen?

Funktionskrav ortos (ISO) (markera 1-3 alternativ)

- Förhindra felställning (*korrigeras helt*)
  - Minska felställning (*korrigeras delvis*)
  - Stabilisera (bromsa) felställning (*korrigeras ej*)
  - Begränsa ledrörlighet
  - Öka ledrörlighet
  - Kompensera skillnad i segment (*tex benlängdsskillnad*)
  - Kompensera låg muskelaktivitet (*svaghet, hypotoni*)
  - Kontrollera effekt av hög muskelaktivitet (*spasticitet, dyskinesi*)
  - Tryckavlasta/tryckfördela
  - Annat funktionskrav
- Om annat funktionskrav, ange vilket _____

- **Behandlingsmål: Ställ dig frågan - Vad ska insatsen leda till?**

Felställning - vad menas?

Från manualen:

- ▶ Felställning = Abnormalt förhållande inom eller mellan kroppssegment”.

Ange om det finns någon felställning i respektive led och om felställningen i så fall kan korrigeras helt, delvis eller är fixerad och inte kan korrigeras.

- ▶ Korrigerbar

- ▶ Helt korrigerbar - Går att korrigera till neutralläge inom normalvariation.
- ▶ Delvis korrigerbar - Går inte helt att korrigera till neutralläge inom normalvariation, viss kvarstående felställning.
- ▶ Ej korrigerbar - Rigid i sin struktur, ingen märkbar korrektion.

Förtydligande kommer att göras i manual - Vad är neutralläge = 0 grader

Data från CPUP i journalen?

- ▶ Dagsläget - Rapport från CPUP går att skriva ut som en PDF
- ▶ Hur gör ni som använt andra formulär tidigare?
  - ▶ T.ex. hänvisning eller bifogat dokument?
- ▶ Hur skulle vi vilja ha det?

Frågor?

Frågor

- ▶ Behörighet och inloggning till databasen, helpdesk IT
penelope.lindgren@skane.se

046-17 13 48

- ▶ Frågor om formulär, manual, inrapportering
elisabet.rodby_bousquet@med.lu.se

021-17 59 79

Fortsättning

- ▶ Mål för 2022
  - ▶ Alla regioner och aktörer ska vara med och registrera

Mailadresser till ortosgruppen

- ▶ Fredrik.Bergljung@aktivortopedteknik.se (Lund)
- ▶ Michael.Ceder@ju.se (Jönköping)
- ▶ Per-AkePekka.Ohrling@aktivortopedteknik.se (Linköping)
- ▶ Andreas.Ingemarsson@teamolmed.se (Uppsala)
- ▶ Tina.Andersson@teamolmed.se (Stockholm)
- ▶ Johanna.Pettersson@aktivortopedteknik.se (Västerås)
- ▶ Jenny.Hedberg.Graff@dll.se (Sörmland)
- ▶ Elisabet.Rodby_Bousquet@med.lu.se (Västerås)